

Analiza dionika

Zemlja: Latvija

 www.partnerup-project.eu

 [partnerupeu](https://www.facebook.com/partnerupeu)

 [partnerupeu](https://twitter.com/partnerupeu)

**Sufinancira
Europska unija**

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Provedba Oblika usavršavanja: nove prilike za odrasle

Projekt Partner UP u Latviji provode Latvijska udruga za obrazovanje odraslih (LAEA) i Državna agencija za razvoj obrazovanja (VIAA).

Kao što je navedeno u Nacionalnom razvojnom planu Latvije za razdoblje 2021. - 2027., vizija Latvije u budućnosti jasno je povezana s razvojem vještina i osiguravanjem mogućnosti za cjeloživotno učenje. Ustav Latvije i Zakon o obrazovanju osiguravaju pravo na učenje za svakog stanovnika Latvije. Lokalne samouprave imaju važnu ulogu u provedbi ovih prava, jer je u skladu s važećim zakonodavstvom jedna od bitnih dužnosti lokalnih samouprava osigurati obrazovanje stanovništva, uključujući obrazovanje odraslih.

Politika obrazovanja odraslih i razvoja vještina u Latviji sastavni je dio dokumenata za implementaciju planiranja politika - Strategije održivog razvoja Latvije "Latvija 2030" i Nacionalnog plana razvoja Latvije 2021. - 2027. Nacionalni dokumenti za planiranje i provedbu politike izrađuju se širokim sudjelovanjem nacionalnih dionika i uzimajući u obzir dokumente politike Unije i preporuke Unije, UNESCO-a, OECD-a i CEDEFOP-a.

Ključni dionici uključeni u obrazovanje odraslih u Latviji uključuju Ministarstvo obrazovanja i znanosti i Državnu agenciju za razvoj obrazovanja pri Ministarstvu socijalne skrbi, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo socijalne skrbi i Državnu agenciju za zapošljavanje pri Ministarstvu socijalne skrbi, druga ministarstva, Konfederaciju poslodavaca i Slobodnu konfederaciju sindikata Latvije. Mehanizmi suradnje provode se kroz različite organizacijske oblike i strukture – glavni koji treba spomenuti je Upravni odbor za obrazovanje odraslih (od 2024. - Zajedničko povjerenstvo za koordinaciju obrazovanja odraslih), koji uključuje predstavnike Državnog kancelara, Ministarstva gospodarstva, Ministarstva obrazovanja i znanosti, Ministarstva socijalne skrbi, Ministarstva zaštite okoliša i regionalnog razvoja, Agencije za ulaganja i razvoj Latvije, Državne agencije za razvoj obrazovanja, Državne agencije za zapošljavanje, Državnog centra za obrazovne sadržaje i Službe za kvalitetu obrazovanja, kao i predstavnike socijalnih partnera iz Latvijske gospodarske i industrijske komore, Konfederacije latvijskih poslodavaca i Unije latvijskih općina.

Izazovi u provedbi

Kao rezultat istraživanja i rasprava u fokusnim skupinama, identificirani su sljedeći izazovi:

1. Kao glavni izazov na nacionalnoj razini u suradnji dionika i ukupnom upravljanju obrazovanjem odraslih, kako je navedeno u studiji koju je razvio Latvijski parlament, "Digitalne, tehnološke i jezične vještine odraslih: mogućnosti i izazovi za njihov razvoj u Latviji", organizacija sustava upravljanja obrazovanjem odraslih uključena je kao prioritet u dokumentima za planiranje nacionalnog razvoja od 2006. godine. Međutim, još uvijek postoje značajni nedostaci u upravljanju ovom područjem. U izvještaju je naglašeno da suradnja uključenih strana i dalje nije dovoljna, ponuda obrazovanja za zaposlene i nezaposlene nije optimalno koordinirana, a uključivanje lokalnih vlasti u pružanje obrazovanja odraslih nije dovoljno.
2. Struktura upravljanja politikama obrazovanja odraslih je višeslojna i uključuje brojne dionike. Stoga bi bio potreban konzistentniji pristup u provedbi politika obrazovanja odraslih. (Ovaj izazov nastoji se riješiti osnivanjem Zajedničke koordinacijske komisije za obrazovanje odraslih 2024. godine).
3. Informacijske usluge o mogućnostima obrazovanja nisu uvijek usklađene s potrebama ciljanih skupina.
4. Nedostatak motivacije dionika da uključe odrasle s niskim osnovnim vještinama u obrazovanje.
5. Transparentan mehanizam suradnje među nacionalnim, regionalnim i lokalnim dionicima u obrazovanju odraslih ne zadovoljava specifične lokalne potrebe. Često se ne odgovara na obrazovne potrebe identificirane na lokalnoj razini.
6. Koordinator za obrazovanje odraslih u općinama često rade samo na pola radnog vremena, imaju širok raspon odgovornosti osim obrazovanja odraslih i nemaju vještine u provedbi politika obrazovanja odraslih.

Suradnja dionika na Oblicima usavršavanja

Dionici su identificirali uspješne mehanizme suradnje, kao i nekoliko nedostataka i izazova u provedbi OU-a i cjelokupnog razvoja obrazovanja odraslih u Latviji, u vezi s pružanjem relevantne ponude obrazovanja za polaznike s niskim kvalifikacijama i vještinama.

Na nacionalnoj razini, Odbor za upravljanje obrazovanjem odraslih (od 2024. godine - Zajednička koordinacijska komisija za obrazovanje odraslih) uključuje tri glavna ministarstva (Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo obrazovanja i znanosti te Ministarstvo socijalne skrbi) i druga ministarstva uključena u obrazovanje odraslih, poput Ministarstva kulture i Ministarstva zdravstva; socijalne partnere kao što su Konfederacija poslodavaca Latvije (LDDK) i Konfederacija slobodnih sindikata Latvije; općine; te organizacije uključene u obrazovanje odraslih, poput Središnjeg koordinacijskog centra, Latvijske gospodarske komore, Latvijske udruge lokalnih i regionalnih vlasti te Udruge planskih regija.

U lipnju 2023. godine osnovano je strateško koordinacijsko tijelo - Vijeće za razvoj ljudskog kapitala, koje se sastoji od tri ministra – Ministarstva gospodarstva, Ministarstva obrazovanja i znanosti te Ministarstva socijalne skrbi. Vijeće je zaduženo za utvrđivanje strateških ciljeva razvoja ljudskog kapitala u suradnji sa socijalnim partnerima i drugim nevladinim organizacijama, za pružanje evaluacija na nacionalnoj razini o scenarijima razvoja tržišta rada i prognozama na nacionalnoj i regionalnoj razini, tržištu, uključujući stupanj nezaposlenosti i njegov utjecaj na konkurentnost različitih skupina stanovništva, za procjenu zadaća podređenih institucija Ministarstva gospodarstva, Ministarstva socijalne skrbi i Ministarstva obrazovanja i znanosti u području cjeloživotnog učenja. Ministarstvo obrazovanja i znanosti bavi se podrškom mogućnostima učenja za zaposlene odrasle osobe, Ministarstvo socijalne skrbi pruža podršku nezaposlenima, dok Ministarstvo gospodarstva pruža podršku obrazovanju odraslih na zahtjev poslodavaca.

Na regionalnoj razini, tijela odgovorna za provedbu ciljeva i prioriteta dugoročnog razvoja regije su Vijeća za razvoj planskih regija. Regije planiranja nemaju izravnu obrazovnu funkciju, stoga su donošenje odluka, inicijative za obrazovanje odraslih i raspodjela proračuna raznoliki i ovise o mnogim aspektima u regijama planiranja. Trenutačno nije predviđen jedinstveni sustav koordinacije među regijama.

Na lokalnoj razini, općine dijele odgovornost za obrazovanje odraslih, budući da provode politike obrazovanja odraslih i izdaju licence za programe neformalnog obrazovanja. Neke općine također pružaju obrazovanje odraslih putem javnih ustanova za obrazovanje odraslih, koje mogu biti centri za obrazovanje odraslih, kulturni klubovi, udruge ili druge ustanove. Međutim, slično pitanjima regionalnih razlika, funkcioniranje i kapaciteti lokalnih centara za obrazovanje odraslih ovise o resursima općina. Općine s više resursa mogu pružiti bolje usluge od općina s manje resursa, što naglašava potrebu za snažnim upravljačkim strukturama kako bi se osigurala jednakost u obrazovanju odraslih diljem Latvije.

Stečena iskustva

Proces analize, a posebno rasprave u fokusnim grupama, imao je značajan utjecaj na angažman i doprinos dionika uključenih u proces. Razina sudjelovanja dionika u procesu analize može se smatrati visokom, kako reaktivnom, tako i proaktivnom, s značajnim komponentama međusobne interakcije među uključenim dionicima. Sudionici su dijelili dobre prakse, stvarali međusobne kontakte, nastojeći podijeliti naučene lekcije iz uspješne provedbe događanja za podizanje svijesti, promociju te korištenje razvijenih obrazovnih materijala i programa. Jedan od posebnih naglasaka tijekom međusobnih diskusija bio je učinkovit pristup uključivanju odraslih s niskim vještinama u obrazovni proces. Diskusije u fokusnim grupama i provedene popratne mjere pridonijele su jačanju odnosa s dionicima, temeljenih na međusobnom poštovanju i povjerenju. Sudionici su otvoreno izražavali svoja mišljenja, ističući postignuća i dobre prakse, kao i kritičke ocjene postojećih nedostataka u općem pružanju i upravljanju obrazovanjem odraslih te istaknuli izazove koji trebaju biti riješeni.

Dužnosnici VIAA-e koriste ključne zaključke provedene analize za razvoj dokumenata za planiranje i implementaciju politike cjeloživotnog učenja, prijedloga za razradu postojećih mehanizama suradnje i implementaciju događanja za povećanje svijesti javnosti. LPIA koristi mrežu svojih članica i partnera za doprinos interakciji sektora civilnog društva u razvoju politike cjeloživotnog učenja i njezinoj provedbi.

Jedan od glavnih izazova prepoznatih tijekom procesa analize bili su problemi u prikupljanju informacija o uključivanju odraslih s niskim vještinama, budući da postoje različita tumačenja i razumijevanja odraslih s "niskim vještinama" (na primjer, nedovršeno osnovno obrazovanje, nisko kvalificirana zanimanja - 8. i 9. osnovna grupa prema Klasifikatoru zanimanja, niske osnovne vještine, niske digitalne vještine). Treba naglasiti da su odrasli s niskim vještinama prilično raznolika skupina s različitim društvenim situacijama i različitim obrazovnim potrebama, pa bi se trebale uzeti u obzir korelacije prema dobnim skupinama, razini prihoda, mjestima stanovanja - gradovima ili ruralnim područjima. Problemi i izazovi vezani uz uključivanje polaznika s niskim vještinama trebaju se precizirati tijekom daljnjih faza provedbe projekta.

Tijekom nacionalne analize i rasprava dionika identificirano je nekoliko primjera dobre prakse.

Nacionalna razina - treba spomenuti sektorska stručna vijeća koja su osnovana 2010. godine i koordinirana od strane Konfederacije poslodavaca Latvije. Cilj im je olakšati poboljšanje učinkovitosti i kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u odgovarajućoj industriji promicanjem suradnje između vlade, poslodavaca i sindikata. Trenutno postoji trinaest vijeća koja pokrivaju sve glavne sektore industrije. Još jedan primjer dobre prakse - uspostavljena je mreža koordinatora za obrazovanje odraslih u svim općinama, razvijen je program razvoja kompetencija za koordinate za obrazovanje odraslih te brojni treninzi i seminari.

Kao primjer dobre lokalne suradnje treba spomenuti Zakladu Limbazi koja djeluje na području općine Limbazi u Latviji. Djeluje od 2009. godine; cilj joj je poboljšati kvalitetu života prikupljanjem sredstava za potporu nevladinim organizacijama, neformalnim skupinama društva i privatnim inicijativama. Zaklada je organizirala podršku socijalno ugroženim mještanima kako bi poboljšali svoj životni prostor organiziranjem praktičnih sesija o tome kako obnoviti stan s ograničenim resursima, a za popravak su donirani materijali.

Prioriteti za savjetovanja s dionicima

Prema rezultatima analize dionika u Latviji, sljedeće smjernice treba postaviti kao prioritete za savjetovanja s dionicima:

1. Promicanje dobre prakse, razmjena informacija, komunikacija i promidžba za veću uključenost odraslih s niskim kvalifikacijama

Cilj: potaknuti povećanje suradnje i razmjene informacija dionika na svim razinama, aktivno promicanje njihovih aktivnosti i primjera dobre prakse.

2. Doprinos digitalizacije u razvoju obrazovanja odraslih

Cilj: doprinijeti razvoju obrazovanja odraslih širenjem učinkovitih digitalnih inovacija u obrazovanju te uključivanju odraslih s niskim digitalnim vještinama u proces obrazovanja.

3. Podrška lokalnim inicijativama za angažman odraslih

Cilj: stvoriti uvjete za aktivnu suradnju institucija, udruga, poduzetnika i pružatelja obrazovanja na lokalnoj razini za razvoj inicijativa za uključivanje odraslih i mogućnosti učenja, s naglaskom na motivaciju, uključivanje, usmjeravanje i podršku odraslim osobama s niskim vještinama.

4. Mogućnosti uključivanja planiranja regija u promicanje razvoja obrazovanja odraslih

Cilj: raspraviti i istaknuti mogućnosti učinkovitog doprinosa planiranja regija u koordinaciji razvoja obrazovanja odraslih na regionalnoj razini.

